



LAMUTOV LIKOVNI SALON
KOSTANJEVICA NA KRKI
SLIKARSKA RAZSTAVA
ALENKE GERLOVIČ
MAJ — JUNIJ 1971

V slehernem človeškem bitju je že z mlada zarodek likovnega načina izražanja. Sprva kot povsem avtomatični proces aktivnega puščanja sledi za seboj in hkratnega čudenja nad pojavom — sicer še povsem neorganizirane in nehotene, vendar že — likovnosti. Kdaj se ta avtomatizem v človeku-otroku začne umikati zavestni težnji po urejenosti, ni še povsem točno znano, vemo le, da je treba ta proces zasledovati pri vsakem primeru posebej, če naj bi na prelome pravilno reagirali in nadaljni razvoj pravilno usmerjali. Zarodek likovnosti v najzgodnejši dobi pa vsebuje že tudi osnove za poznejši določnejši način likovnega izražanja: pri nekom prevladuje še avtomatizem, čeprav v sklopu priučenih oblik, pri drugem stroga urejenost in nadzor nad sleherno potezo in skupkom potez ali likovnih izrazil.

Površen pogled na delo zadnjih treh let Alenke Gerlovič bi nas nagnil k mnenju, da sodi ta slikarka v drugo skupino. Že izbor teme, njen snovni svet potrjuje ta vtis: sredozemlje, bolj točno jadransko morje, obala in otoki ter sledi, ki jih je pustil in jih še pušča človek na tej skopi, kamniti zemlji, ko se trudi, da bi ji iztrgal svoj tenek kos vsakdanjega kruha. Vsebinska je zgodovinska in literarna vednost o tem procesu in morda še naravoslovno znanje o pojavih vzdolž naše obale, hkrati pa tisti vzvod, ki poglobi proces likovnih zabeležk in pozneje poustvarjanja. Za ta slednji proces pa je potrebno še nekaj več, potreben je odnos umetnika do tega kar vidi, kar najbolj oseben odnos, aktiven do te mere, da nujno sproži likovno odzivanje in sproščanje v umetniški poustvaritvi. Alenka Gerlovič je našla ta vzvod, to spodbudo najbrž v strukturi obmorskega pejzaža, otokov, hribov in zalivov, v dražeh stikanja morja, kopnega in neba, treh praelementov, katerih vsak prispeva svoj prvinski in hkrati magični delež k celovitemu doživetju. Ostra omejenost, določnost posameznih prvin pejzaža je že zametek preproste, jasne, morda stroge kompozicije, katera se izlušči že z razmeroma majhnimi urejevalnimi posegi. Čiste, ravne črte obzorja in paralele belih skalnih venčev otoških temeljev, funkcionalno pogojeni rastri opuščeni vno-gradov s svojimi navpičnicami in vodoravniciami, svojevrstna geometrija njiv in oljčnih nasadov — vse to kar vabi konstruktivno usmerjenega likovnika k sodelovanju. Toda sami likovni elementi, jasni že po naravi, vrhu tega pa še prečiščeni in urejeni v skladne skupke lahko pripeljejo v likovni poustvaritvi kvečjemu v arhitekturo, dekorativnost ali konstrukcijo. Umetnik, ki je svoj odnos do upodabljanega snovi zgradil na neposrednem učinku in prav takem odzivu na dražljaje, pa se ne more zadovoljiti s čisto razumsko, matematično reakcijo, preneseno v likovno delo: s tem razvednoti individualnost izbrane snovi, hkrati pa tudi svojo, saj bi bilo navsezadnje vseeno, katero bi si izbral — pri tem bi se aktivirala tako samo njegova razumska sestavina. In tko se je tudi Alenka Gerlovič, kljub temu, da je geometrija tako mikaven urejevalni pripomoček, ustrezno omejila. Pustila je izraza tudi čustvom, ki so sprožila nekje na dnu zavesti njeno zanimanje za izbrano snov in pogojila poznejše likovno poustvarjanje. Zatorej so v teh podobah otokov, izrezov obal, polj in zalivov čiste grafične silnice zanimive kot kompozicijske koordinate, rastri in strukture polj, njiv, pašnikov in oljčnih nasadov pa so hvaležni predmet za členitev in obogatitev ploskve. Toda tisto, kar dviguje te kompozicije v območje umetnosti, je čustven odnos, ki se v

našem primeru izraža z razpoloženjem. Vse te konstrukcije so pretkane z natančno zapažanimi in tenko dojetimi svetlobnimi razpoloženji. Nikakršnega impresionizma ni v njih, saj ob morju ni atmosferskih pogojev zanj. So le prečiščeni prehodi neba v morje in narobe pred sončnim vzhodom, pred nevihto, ob mesečini, so le barvno umerjena in tonsko naštudirana, rahlo zabrisana zrcaljenja obal in otoških struktur ob bonaci. Otoki, otočki in posamezne čeri lebdiijo v morju kot v nekakšnem neresničnem, domišljijem ozračju, ki se zliva ob nevihti, samosluteni črti z dematerializiranim morjem v isti ploskvi. Igre struktur, na videz same sebi namen, kot abstraktne ploskovne kompozicije geometrijske smeri se izkažejo, obsijane s toplino sončne svetlobe kot tloriš njivic in ograjenih oljčnih nasadov. Veliki otok se nam pokaže v ploskovnem narisu, ki je hkrati prerez in nam s svojo dramatično osvetljenostjo in trdoto struktur pripoveduje svojo zgodovino in svojo vsakdanjost. V sleherni teh podob začutimo cel skupek odnosov umetnice do slikarske snovi: literarno vsebinskega, čisto likovnega in toplo, skoraj romantično čustvenega.

Redko kje bi lahko tako jasno brali sestavine, posebno tiste notranje, osebne sestavine sveta, ki se v teh podobah materializira kot urejen likovni svet Alenke Gerlovič. Če je sleherni tip umetnika vendarle sestavljen iz vsaj dveh splošnih komponent, katerih ena navadno prevladuje, potem velja za sedanje slikarstvo Alenke Gerlovič, da je rezultat tako zamekta kontroliranega ustvarjanja, kateri pogojuje in terja urejenost iz katere se navadno razvijejo konstruktivna in konstrukcijska nagnjenja, kakor tudi zamekta avtomatizma, ki pogojuje svobodnost, spontanost, iz katere se pogosto izlušči razpoloženski naglas poustvarjanja. Ravnomerje med izvoroma obeh tipov, med razumom in čustvom pa v delih Alenke Gerlovič zagotavlja tudi pristop k likovnemu poustvarjanju bogate in zanimive tvarine.

Janez Mesesnel

Alenka Gerlovič

Alenka Gerlovič, akademska slikarka, se je rodila v Ljubljani. Na akademiji likovnih umetnosti v Zagrebu je diplomirala pri prof. Hegedušiču in Beciču. Po osvoboditvi je delala kot scenograf/ka SNG, od leta 1946 do upokojitve pa kot likovna pedagoginja.

Samostojne razstave: Skupinske razstave: Ljubljana

1948 Štanjel — 1945 Crnomelj (partizanska grafika na osvobojenem ozemlju), Ljubljana
1960 Ljubljana —1946 Ljubljana, razstava DSLU
1971 Ljubljana, Mestna galerija —1950 Ljubljana, razstava DSLU
1971 Kostanjevica, Lamutov likovni salon —1951 Ljubljana, razstava DSLU
—1956 Ljubljana, Cetine, Titograd, Prilep
—1957 Kostanjevica na Krki
—1958 Ljubljana, Kranj, Vrhnika, Kočevje, Cetine, Titograd
—1961 Prilep, Ljubljana, razstava DSLU
—1963 Ljubljana, razstava DSLU, partizanska grafika, Kočevje, Slovenj Gradec, Nova Gorica
— 1964 Ljubljana, razstava DSLU, Zadar, Slovenj Gradec, Beograd
—1965 Ljubljana, razstava DSLU, Verona, Vicenza
—1966 Beograd, Praga, Sovjetska zveza, Mongolija
—1969 Beograd, Slovenj Gradec
—1971 Slovenj Gradec

Nagrade:

Naslov: — 1959 nagrada sklada Moše Pijade za likovno pedagoško delo
Ljubljana, Gradišče 6. — 1969 Levstikova nagrada za knjigo: »Likovni pouk otrok«, 1962

VLJUDNO VABIMO VAS
IN VAŠE PRIJATELJE NA OTVORITEV RAZSTAVE
AKADEMSKE SLIKARKE

ALENKE GERLOVIČ

KI BO

V SOBOTO, DNE 22. MAJA 1971 ZVEČER OB 18. URI
V LAMUTOVEM LIKOVNEM SALONU V KOSTANJEVICI NA KRKI
V OKVIRU PROGRAMA XVI. DOLENJSKEGA KULTURNEGA FESTIVALA
PO OTVORITVI RAZSTAVE BO PELA OB SPREMLJAVI

ZDENKE LUKČEVE PRVAKINJA
LJUBLJANSKE OPERE

VANDA GERLOVIČ

SPORED: KOZINA: V DNO SRCA, OREH,

GLAD

LIPOVŠEK: OSAMLJENA

SIVIC: CIPROS, PARTIZANOVO SLOVO

LAJOVIC: RAZDVOJENOST, MESECINA, PESEM O TKALCU

SEZNAM DEL ALENKE GERLOVIČ:

1. Opuščeni vinogradi — v soncu, 1963, platno-polivinil acetat, 199 x 129,3 cm
2. Opuščeni vinogradi — v senci, 1963, platno-polivinil acetat, 199x129cm
3. Opuščeni vinogradi — noč, 1970, platno-polivinil acetat, 198,7 x 129,7 cm
4. Opuščeni vinogradi — jutro, 1970, platno-polivinil acetat, 200 x 130 cm
5. Kornat — v mesečini, 1969, platno-polivinil acetat, 99 x 64,7 cm
6. Kornat — v vojni, 1969, platno-polivinil acetat, 99 x 64,5 cm
7. Kornat — v miru, 1969, platno-polivinil acetat, 99 x 64,7 cm
8. Otočje v prostoru — noč, 1970, platno-polivinil acetat, 99 x 44,5 cm
9. Otočje v prostoru — jutro, 1970, platno-polivinil acetat, 99 x 44 cm
10. Otočje v prostoru — pred nevihto, 1970, platno-polivinil acetat, 99 x 44 cm
11. Beli otok, 1969, platno-polivinil acetat, 99,5 x 44,3 cm
12. Otok v zrcalu, 1968, platno-polivinil acetat, 99,5 x 64,5 cm
13. Dvojica, 1970, platno-polivinil acetat, 94,5 x 65 cm
14. Zrcaljenje, 1970, platno-polivinil acetat, 99,5 x 65 cm
15. Otok z jezerom, 1970, platno-polivinil acetat, 99 x 81,5 cm
16. Sončni zahod, 1970, platno-polivinil acetat, 99 x 81,7 cm
17. Osamljeno otočje, 1970, platno-polivinil acetat, 100 x 81 cm
18. Veliko otočje, 1971, platno-polivinil acetat, 199 x 129 cm
19. Zaliv za otokom — večer, 1971, platno-polivinil acetat, 100 x 65 cm
20. Zaliv z otokom — dan, 1971, platno-polivinil acetat, 99 x 65 cm
21. Ograde ob morju I, 1970, platno-polivinil acetat, 99 x 81 cm
22. Ograde ob morju II, 1970, platno-polivinil acetat, 99 x 81 cm
23. Kraško polje, 1970, platno-polivinil acetat, 99 x 81,5 cm
24. Olje v puščavi, 1970-1971, platno polivinil acetat, 99 x 64 cm
25. Oljčni nasad, 1970, platno-polivinil acetat, 99 x 81,5 cm
26. Okna v puščavi, 1970, platno-polivinil acetat, 99 x 81 cm

Pokrovitelj razstave: Kemična tovarna JUB